

Warszawa, 29-03-2024 r.

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Valeri Vachev

V.565.14.2024.TS

Pan
Mariusz Zaborowski
Burmistrz Ślesina
via ePUAP

Szanowny Panie Burmistrzu!

Uprzejmie dziękuję za odpowiedź na wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie decyzji władz samorządowych Ślesina dotyczącej czasowego wyłączenia oświetlenia ulicznego w porze nocnej na niektórych drogach gminnych i w innych miejscach publicznych (pismo z dnia 23 lutego 2024 r., Nr BS.7002.1.1.2024).

Ze wspomnianej odpowiedzi wynika, że zaprzestanie oświetlania niektórych dróg w Gminie Ślesin w godzinach od 23.30 do 04.30 ma na celu uzyskanie oszczędności w wydatkach przeznaczonych na zakup energii elektrycznej, której cena sprzedaży w ostatnim okresie znacznie wzrosła. Wspomniana praktyka będzie kontynuowana w 2024 r., gdyż „ceny energii elektrycznej nadal rosną”.

Odnosząc się do kwestii doboru miejsc, w których wprowadzono przerwy w funkcjonowaniu oświetlenia, wyjaśniono ogólnie, że władze samorządowe kierowały się tym, by czasowy brak oświetlenia w porze nocnej w jak najmniejszy sposób ingerował w bezpieczeństwo mieszkańców oraz uwzględniał konieczność ochrony mienia gminnego. Nie ustosunkowano się jednak do zarzutu, że przez całą noc pozostają włączone lampy sodowe starej generacji, które oświetlają mało uczęszczane

miejsca publiczne, podczas gdy całe osiedla domów jednorodzinnych w Ślesinie oraz w mniejszych miejscowościach gminy pozostają przez kilka godzin bez oświetlenia. Tymczasem, taka praktyka może wskazywać na arbitralność decyzji dot. wyłączenia punktów oświetleniowych oraz preferowanie ochrony mienia gminnego kosztem bezpieczeństwa mienia należącego do mieszkańców gminy.

Z udzielonej odpowiedzi wynika także, że władze samorządowe Ślesina przyjmują, że stałe wyłączenia oświetlenia drogowego w określonych godzinach pory nocnej, nie stanowi naruszenia obowiązku finansowania oświetlenia znajdujących się na terenie gminy ulic, placów, dróg gminnych, dróg powiatowych i wojewódzkich, wynikającego z przepisów ustawy – Prawo energetyczne, bowiem nie dochodzi do całkowitego zaprzestania działania punktów oświetleniowych.

W związku z powyższym, pragnę zwrócić uwagę, że skoro do zadań własnych gminy należy finansowanie oświetlenia gminnych dróg, ulic i placów, to gmina ma obowiązek pokrycia kosztów energii elektrycznej niezbędnej do funkcjonowania całego oświetlenia drogowego w okresie od zmierzchu do świtu. W wyroku z dnia 31 stycznia 2014 r., sygn. akt II CSK 183/13, Sąd Najwyższy stwierdził, że formuła, w jakiej ustawodawca wypowiedział się o obowiązku finansowania oświetlenia dróg publicznych wskazuje, że mamy do czynienia z zadaniem obowiązkowym gminy, od wykonania którego gmina nie może odstąpić. Również w doktrynie prawa podnosi się, że kategoryczne sformułowanie treści art. 18 ust. 1 Prawa energetycznego powoduje, że finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy należy do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym (por. „Prawo energetyczne. Komentarz” pod redakcją Z. Murasa i M. Swory, wyd. Wolters Kluwer). We wspomnianym wyroku Sąd Najwyższy wskazał również, że obowiązujące przepisy nie przewidują dowolności w zakresie sposobu oświetlania dróg publicznych, lecz przeciwnie, precyzują warunki techniczne, które w tym zakresie muszą być spełnione dla zapewnienia bezpieczeństwa użytkownikom drogi. Prowadzi to do wniosku, że gmina ma obowiązek zapewnienia oświetlenia dróg publicznych położonych na jej terenie w celu zagwarantowania bezpieczeństwa ruchu na tych drogach.

Odnosząc się do kwestii kosztów zakupu przez gminę energii elektrycznej koniecznej do zapewnienia działania punktów oświetleniowych, należy zauważyć, że w dniu 7 grudnia 2023 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustaw w celu wsparcia odbiorców energii elektrycznej, paliw gazowych i ciepła (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2760), która przewiduje utrzymanie w okresie od 1 stycznia 2024 roku do 30 czerwca 2024 roku na

dotychczasowym poziomie ceny maksymalnej energii elektrycznej dla jednostek samorządu terytorialnego (693 zł/MWh). Ponadto, z informacji zamieszczonych na portalu „WysokieNapiecie.pl” zajmującym się tematyka energetyki wynika, że w 2024 r. ceny energii na Towarowej Giełdzie Energii spadły w stosunku do ubiegłego roku. Dla przykładu można wskazać, że w dniu 21 lutego 2024 r. cena energii z dostawą dnia następnego wynosiła 380 zł/MWh, zaś cena energii z dostawą w minionym roku kształtowała się na poziomie 465 zł/MWh. Ceny energii w lutym br. były zatem niższe o około 200-250 zł za MWh niż w analogicznym okresie 2023 r. Nie można zatem zgodzić się z tezą zawartą w odpowiedzi udzielonej na wystąpienie Rzecznika, że ceny energii elektrycznej nadal rosną.

Aczkolwiek Rzecznik Praw Obywatelskich rozumie, że wprowadzone ograniczenia w zakresie godzin pracy urządzeń oświetleniowych w porze nocnej są podyktowane koniecznością racjonalizacji wydatków z budżetu gminy, to jednak racjonalizacja ta nie powinna prowadzić do faktycznego odstępowania przez władze gminy od realizacji istotnych z punktu widzenia społeczeństwa zadań publicznych. Oświetlenie dróg publicznych niewątpliwie do takich zadań należy.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1058), zwracam się do Pana Burmistrza z uprzejmą prośbą o ponowne zbadanie sprawy wyłączania oświetlenia na niektórych drogach gminnych w kontekście obowiązkowych zadań własnych gminy wynikających z ustawy – Prawo energetyczne, odniesienie się do zarzutu dyskryminacji części mieszkańców gminy zamieszkujących osiedla, na których oświetlenie uliczne wyłączane jest w godzinach od 23.30 do 04.30 oraz poinformowanie Rzecznika o zajętym stanowisku.

Z poważaniem

Valeri Vachev

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/